

Dharmasthala Temple

503. Sri M. NAGAPPA (Raichur).—

Will the Minister for Law, Labour and Parliamentary Affairs be pleased to state :—

(a) whether the Government of Mysore has filed any case regarding the 'Dharmasthala Temple' in South Kanara District ;

(b) if so, the decisions of the Court ;

(c) whether the Government of Mysore propose to bring any suitable enactment or amendment so as to treat the said 'Dharmasthala Temple' as a public temple ;

(d) if so, when ?

Sri K. PUTTASWAMY (Minister for Law, Labour and Parliamentary affairs).—

(a) and (b) The State of Mysore had filed an appeal RA. 165/57 before the High Court of Mysore against the orders of the District Judge, South Kanara dated 9th November 1956 on his file holding that the provisions of the Hindu Religious Endowments Act, 1926 (Madras Act II of 1927) are not applicable to the Temple of Sri Manjunatha Devaru at Dharmasthala. The said appeal filed by the State was dismissed with costs. The High Court also held that the said Act did not apply to the Temple of Sri Manjunatha Dharmasthala. The State Government have filed an application for leave to appeal to Supreme Court of India and the said application is pending disposal before the High Court of Mysore.

(c) and (d) There is no such proposal under consideration.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡೂ ಕೋಣಿಂದ ತಾವು ಸೂಕ್ತ ವಾದಂತಹ ಒಂದು ಕಾಯಿದೆ ತರುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೇ, ಹಾಗೆ ಈ ಸಭೆ ಮುಗಿಯುವಷ್ಟು ರಲ್ಲೇ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತರಬಹುದೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಅ ವಿಚಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ಅ ದೇವನಾನ್ಯಾಸದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅದಾಯವೆಂ್ಮು!

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಅದಕ್ಕೆ ನೋಟಿನ್ ಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಅ ಸಂಸ್ಥೆ ಸಾರ್ವ ವಾರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ಮುಕ್ತಸಾರು ದೇಶದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅಂಥ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಭಕ್ತಿದಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 30-40 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು ಅಡರಂ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಳ ಬಹಳ ಕರೆಕ್ಕೆ ಅಗುತ್ತಿದೆ. ಸಕರ್ಮರದವರು ಇವತ್ತಾ ಇದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ದರೆ ವೆಚ್ಚಿತ್ತೆಯ ಯಾನಿವಾಸಿರು ಏನು ಮಾಡಿದಾರೆ, ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೂಡೆಯಾಗಿ ವಾಸಿರು ವಿಷಿಟಿಯನ್ನು ಈ ದೇವನಾನ್ಯಾಸದ ಹಳದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಅದ್ದು ರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಜಾಗ ಸಿಗಿದವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ ಅಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದು ರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಯಾನಿವಾಸಿರು ಅಕ್ಕ್ಷು ದಾದಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೇ ಇದನ್ನು ಏಕೆ ರೂಪಯೋಗ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರಾ!

Sri K. PUTTASWAMY.—That is the very point that the Government has been disputing.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ.—“ಸಿ” ಮತ್ತು “ಡಿ” ಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ, ಅಂಥ ಸಲಹೆಯಾವಧಾ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿರುಪದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಕೋರ್ಟನಲ್ಲಿ Hindu Religious and Charitable Endowments ಆಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಕೋಟಿರುವುದರಿಂದ ತಾವು ನುಸ್ಪೆಯಿಂ ಕೋರ್ಟಗೆ ಕೋರ್ಗಬ್ಲೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪೂರ್ಯ ಇರುವುದರಿಂದ, ಆ Hindu Religions and Charitable Endowments ಆಕ್ಷ್ಯನ್ನು ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕತೆ ನಕಾರಾತಕ್ಕ ಬಂದಿಲ್ಲವೇ?

Sri K. PUTTASWAMY.—I have already replied to that question. Now according to the judgment of the High Court, the Madras Hindu Religious and Charitable Endowments Act is not applicable. That means, it is to be considered as a private property. The Government has been seriously considering the method by which this can be brought under the purview of the Hindu Religious and Charitable Endowments Act.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ತಮ್ಮಯ್ಯ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಣದಿಂದ ಅಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರ್ಯನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

Sri K. PUTTASWAMY.—This temple is also incurring certain expenditure on charitable institutions.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ಅಗ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಒಂದು ಚಾರಿಟಬಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ಗೆ ಹಣವನ್ನು ಒಡಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ, ಅಗ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಬರತಕ್ಕಿಂಥ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕಿಂಥ ಹಣವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಎಪ್ಪು ದುಡ್ಡಿ ಬಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಪ್ಪು ದುಡ್ಡಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಜನತೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ? ಅದು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಾ?

Sri K. PUTTASWAMY.—By the judgment of the High Court we are not able to get into the entire aspect of the administration of this temple. Unless we get the legal authority, we would not be able to get all this information and supply it to this Hon'ble House.

Sri D. B. KALMANKAR.—Is it a fact that people of different religions and castes go to this temple every day?

Sri K. PUTTASWAMY.—It has been held that the devotees do not exclusively belong to any one religion.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವಿರಕ್ತಗೌಡ.—ಅಗ ತಾವು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದೇಶನಾಲ್ಕು ಏನಿದೆ ಇದು ಬಾಹ್ಯಗೀ ನಾಲ್ಕೆ. ಅಗ ತಾವು ಈ ಸಂಬಿಂಧದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕೆಂದಿರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯನಿಷ್ಠ ಏನಿದೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ್ವಿರತಕ್ಕ ಎಲಾಲ್ಲ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಅಥವಾ ಇದು ಒಂದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯನಿಸುತ್ತದೆಯೇ?

Sri K. PUTTASWAMY.—I do not know whether a Bill has already been introduced to bring uniformity in the administration of religious and charitable institutions.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕ. ಲೀಲಾಪತಿ ರಾಜ್.—ಅಗಾಗೇ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಜ್ಞ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಇತರ ಜನತೆಗೆ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಷಿಂಥನಾಯಕಾರ್ಯ.—ನಾನು ಅಗಾಗೇ ಹೇಳಿದೇನೆ, ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದವರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು,